

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ БУРГАС ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

По данни от текущата демографска статистика, населението на област Бургас в края на 2021 г. е 408 704 души. В сравнение с предходната година населението намалява с 1 046 души, или с 0.3%. Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на база данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

През 2021 г. се проведе 18-то преброяване на населението и жилищния фонд в страната. По предварителна оценка¹ от Преброяване 2021, очаквания брой на населението, пребиваващо постоянно на територията на областта към 7 септември 2021 г. е 360 587 души.

Разликата между данните за броя и структурите на населението от текущата демографска статистика и преброяванията се дължи основно на нерегистрираната външна миграция през десетгодишния период между преброяванията.

Една от основните задачи на преброяванията на населението е да се установи реалният брой на лицата пребиваващи на територията на страната. Ето защо в годините след преброяванията се правят преизчисления на населението въз основа на получените резултати от проведеното преброяване и данните за естествения и механичния прираст, получени от текущата демографска статистика за съответните години.

След окончателното въвеждане и обработка на данните от Преброяване 2021 броят на населението ще бъде преизчислен на базата на преброеното население. Преизчислението ще обхване десетгодишен период, като ще бъдат ревизирани и основни демографски индикатори.

В съответствие с проекта на Национална статистическа програма, първи окончателни данни от Преброяване 2021 ще бъдат представени и публикувани след 1 октомври 2022 година.

Към края на 2021 г. населените места в област Бургас са 250, от които 20 градове и 230 села, разпределени в 13 общини.

Основните фактори, които влияят върху измененията в броя и структурите на населението, са демографските процеси - раждаемост, смъртност и миграция.

¹ Предварителна оценка за броя на населението на България към 7 септември 2021 година (nsi.bg).

Раждаемост

През 2021 г. в областта са регистрирани 3 437 родени деца, като от тях **3 399 (98.9%) са живородени**. В сравнение с предходната година броят на живородените намалява с 93 деца, или с 2.7%.

Таблица 1 Коефициенти на раждаемост и естествен прираст на населението в област Бургас

Години	Раждаемост	Естествен прираст	Тотален коефициент на плодовитост - бр.
	‰		
2011	10.3	-3.0	1.59
2012	10.1	-3.3	1.58
2013	10.0	-3.0	1.60
2014	10.2	-3.2	1.66
2015	9.9	-3.5	1.65
2016	9.6	-3.6	1.63
2017	9.5	-4.3	1.65
2018	9.1	-4.3	1.61
2019	9.2	-4.7	1.69
2020	8.5	-6.6	1.59
2021	8.3	-9.9	1.57

Коефициентът на общата раждаемост² за област Бургас през 2021 г. е 8.3‰, а през предходните 2020 и 2019 г. той е бил съответно 8.5 и 9.2‰.

Броят на живородените момчета (1 763) в област Бургас е със 127 повече от този на живородените момичета (1 636), или на 1 000 момчета се падат 928 момичета.

В градовете и селата на областта живородените през 2021 г. са съответно 2 508 и 891, а коефициентът на раждаемост е 8.1‰ в градовете и 9.1‰ в селата. Броят на жените във фертилна възраст (15 - 49 навършени години), или размерът на родилните контингенти и тяхната плодовитост, оказват решаващо влияние върху равнището на раждаемостта и определят характера на възпроизводството на населението.

Броят на жените във фертилна възраст към 31.12.2021 г. е 87 463, като спрямо предходната година той намалява с 625.

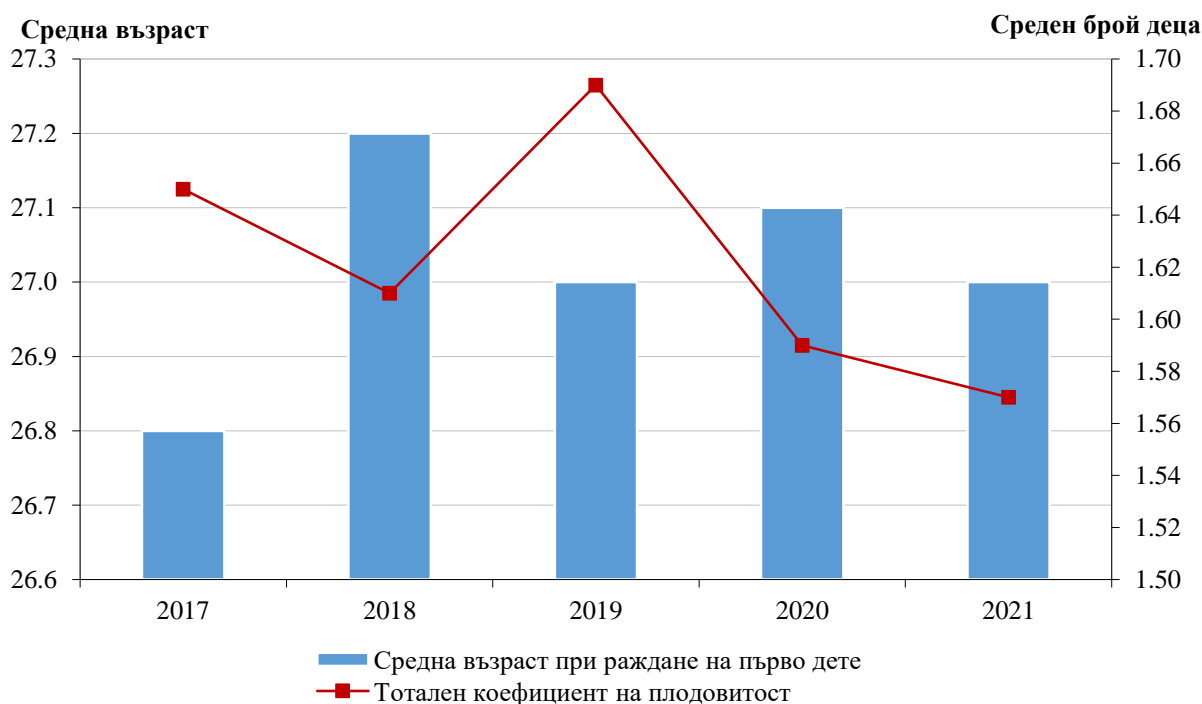
Тоталният коефициент на плодовитост³ е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта. През 2021 г. средният брой живородени деца в областта от една жена е 1.57 при 1.58 за страната. В градовете средния брой живородени деца от една жена е 1.47 при 1.86 в селата.

²Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през предходната година.

³Среден брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно повъзрастовата плодовитост през отчетната година.

През 2021 г. средната възраст на жените при раждане на първо дете намалява от 27.1 години през 2020 г. на 27.0 години през 2021 година. Средната възраст на жените при раждане на дете остава непроменена спрямо 2020 г. - 28.7 години.

Фиг. 1. Средна възраст на жената при раждане на първо дете и тотален коефициент на плодovitост в област Бургас по години

Високата извънбрачна раждаемост е резултат от значителното нарастване на броя на съжителствата сред младите хора без оформен юридически брак. През 2021 г. броят на живородените извънбрачни деца е 1 801 или 53.0% от всички живородени. Относителният дял на живородените извънбрачни деца в градовете в областта (54.0%) е по-висок отколкото в селата (50.2%).

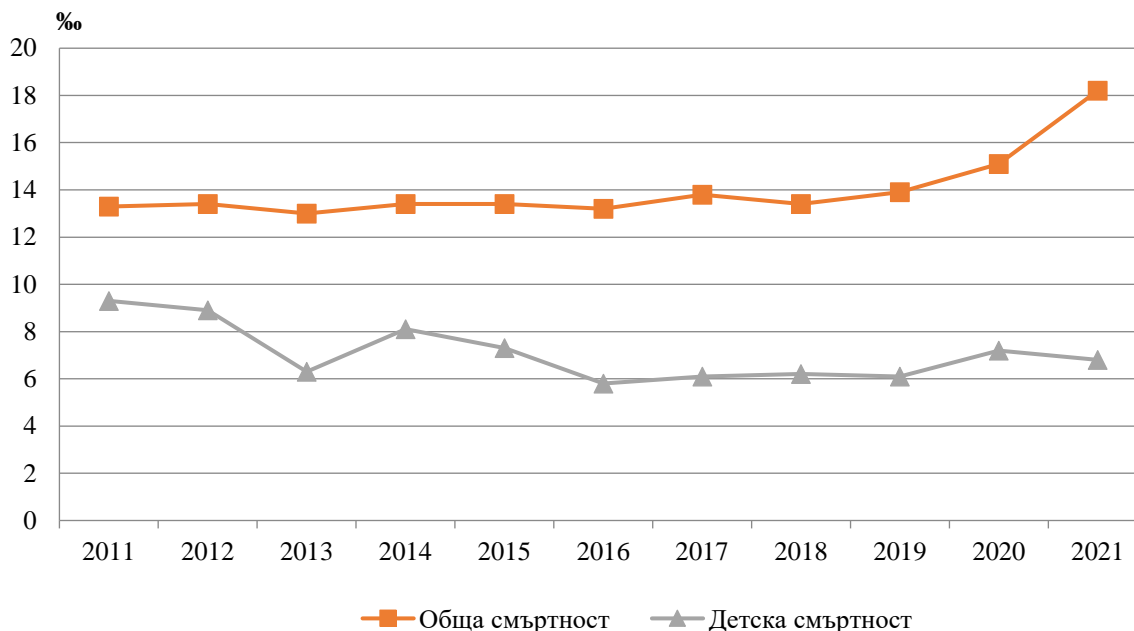
Смъртност

Броят на умрелите лица в област Бургас през 2021 г. е 7 467 души, а коефициентът на обща смъртност⁴ - 18.2‰ при 21.7‰ за страната. Спрямо предходната година броят на умрелите се увеличава с 1 267, или с 20.4%.

Смъртността сред мъжете (19.8‰) продължава да бъде по-висока в сравнение със смъртността сред жените (16.8‰). През 2021 г. на 1 000 жени умират 1 096 мъже. Продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (22.3‰) отколкото в градовете (17.0‰) на област Бургас.

⁴Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой население.

Фиг. 2. Коефициенти на обща и детска смъртност в област Бургас

През 2021 г. в областта са починали **23** деца на възраст до една година, а коефициентът на детската смъртност⁵ е **6.8%** и е по-малко спрямо предходната година.

Бракове и бракоразводи

През 2021 г. се наблюдава увеличаване на броя на сключените бракове. Регистрираните юридически бракове в област Бургас са 1 781 и са с 242 повече от предходната година. От всички регистрирани бракове 71.2% (1 268) са сред населението в градовете. В селата са сключени 513 брака. Най-много са сключените граждански бракове при мъжете във възрастта от 25 до 34 години (44.4%), докато при жените се очертава диапазонът между 20 и 29 години (41.0%).

През 2021 г. средната възраст при сключване на първи брак за мъжете и жените е съответно 32.4 и 29.1 години. Спрямо предходната година средната възраст се увеличава с 0.6 години за мъжете, а при жените - с 0.1 години.

Коефициента на брачност⁶, през 2021 г. е 4.4%, като спрямо 2020 г. се увеличава с 0.6 промила.

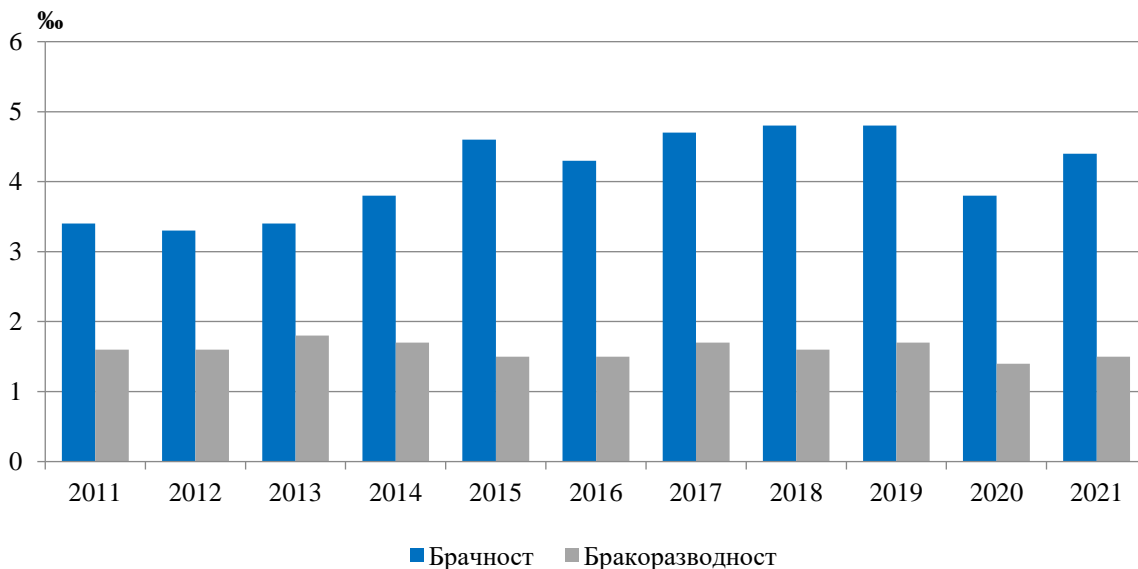
За 84.2% от мъжете и 84.7% от жените, сключили граждански брак през 2021 г. той е бил първи.

По показателя „предишно семейно положение при сключване на брака“, най-голям е броят на неженените мъже - 1 500, следван от разведените - 251. При жените също най-голям е броят на неомъжените - 1 509, следван от броя на разведените - 256.

⁵Брой умрели деца на възраст под 1 година на 1 000 живородени.

⁶Брой сключени бракове на 1 000 души от населението.

**Фиг. 3. Коефициенти на брачност и бракоразводност в област Бургас
(На 1 000 души)**

През 2021 г. разводите в областта са 616, като спрямо 2020 г. броят им нараства с 6.8%. От всички прекратени бракове 80.0% се отнасят за населението в градовете. Критичен момент в съвместния живот на брачните двойки е възрастта от 40 до 49 години. При мъжете относителният дял на разводите в този възрастов интервал е 37.5%, а при жените - 32.5%.

Разводът е бил първи за 88.3% при мъжете разтрогнали своите бракове през 2021 година, а при жените - 88.5%.

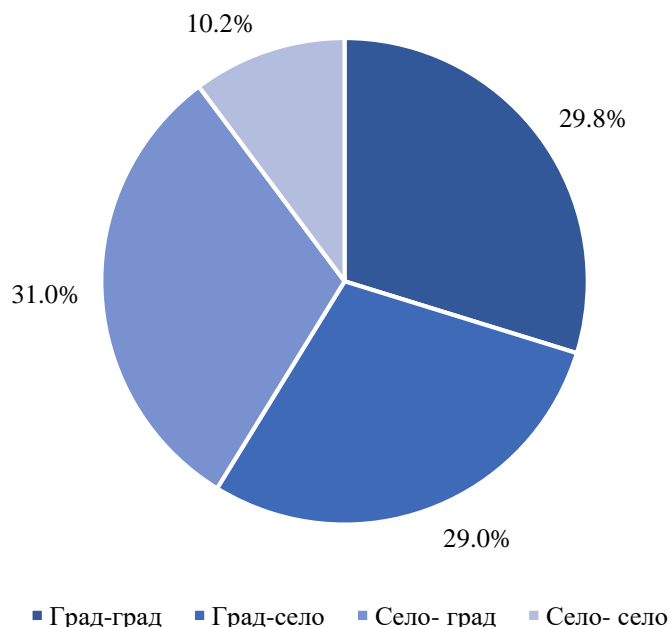
През 2021 г. средната възраст при развод за мъжете и жените е съответно 44.4 и 41.2 години. Спрямо предходната година средната възраст намалява съответно с 0.6 години за мъжете а при жените остава непроменена.

Вътрешна миграция

През 2021 г. жителите на област Бургас, сменили своето обичайно местоживееене с друго населено място в рамките на страната са 7 752 души. От тях, 4 430 лица (57.1%) са се преселили в населено място от областта. Сред тях 1 952 (44.1%) са мъже и 2 478 (55.9%) са жени.

В границите на областта, най-голямо териториално движение има по направлението „село - град“ (31.0%). По-малки по брой и относителен дял са миграционните потоци по направленията „град - град“ (29.8%), „град - село“ (29.0%) и „село - село“ (10.2%) (фиг.4). При преселванията в рамките на областта най-голям е броят и относителният дял на изселените и заселените от и в община Бургас.

Фиг. 4. Направления на вътрешната миграция през 2021 година в границите на област Бургас

През 2021 г. 3 322 души са променили своя настоящ адрес от област Бургас в друго населено място на страната, а 4 477 души са променили настоящия си адрес от населено място в страната в област Бургас. От изселващите се от областта за свое ново местоживеене най-голям брой са избрали областите София (столица) (1 024), Варна (331), Пловдив (295) и Сливен (237), Ямбол (250). Най-голям е броят на преселилите се в област Бургас от областите София (столица) (1 636), Ямбол (338), Пловдив - (304), Варна (297), Сливен (269) и Стара Загора (208).

Външна миграция

През 2021 г. 1 124 души са променили своя настоящ адрес от област Бургас в чужбина. Най-желани дестинации за емиграция от жителите на област Бургас са Германия - 234 (20.8%), Великобритания - 174 (15.5%) и Руска федерация - 144 (12.8%).

Лицата, които са сменили местоживеенето си от чужбина в България, или потокът на имигрантите включва български граждани, завърнали се в страната, както и граждани на други държави, получили разрешение за постоянно пребиваване в страната. През 2021 г. 39 461 лица са променили своето обичайно местоживеене от чужбина в България. Сред дошлите да живеят в страната 2 991 лица са предпочели да се заселят в област Бургас. Най-висок е дялът на имигрантите от Руската федерация (30.7%), Германия (16.0%) и Украйна (9.5%).

Естествен и механичен прираст на населението

Разликата между ражданията и умираанията представлява естественият прираст на населението. През 2021 г. абсолютният размер на естествения прираст в област Бургас е минус 4 068 души. В сравнение с предходната година отрицателният прираст е нараснал с 1 360 души.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - ЮГОИЗТОК
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - БУРГАС“

Намалението на населението, измерено чрез **коэффициента на естествения прираст**⁷, е минус 9.9‰ за областта, като в градовете е минус 8.9‰, а в селата - минус 13.2‰, или намалението на населението в резултат на естествения прираст се дължи предимно на негативните демографски тенденции в селата.

Съществено влияние върху броя и структурите на населението оказва механичният прираст (нетното салдо от вътрешната и външна миграция), който е положителен - 3 022 души. Той се формира като разлика между броя на заселилите се (11 898) и изселилите се (8 876) от областта.

⁷Разлика между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография“ в Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирация, бракове, разводи, миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са: Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението Образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Националната агенция за приходите; Национален осигурителен институт; Министерство на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживее на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.

Повече информация и данни за населението и демографските процеси са достъпни в Информационна система „Инфостат“ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=4) и на сайта на НСИ, раздел „Население - демография, миграция и прогнози“ (<http://www.nsi.bg/node/2920/>).